

Thuisafgehaald

Input voor Rondetafel Sociaal Ondernemingen Commissie Economische Zaken en Klimaat
Marieke Hart

Thuisafgehaald is het platform voor het delen van eten in de buurt. Thuiskokken met een passie voor koken, delen hun kookkunsten met afhalers die graag lekker en vers eten. Je kunt een losse maaltijd bestellen of een thuiskok vragen om op een vaste dag voor je te koken. Zo wordt gezonde voeding gecombineerd met sociaal contact, want : Eten Verbindt!

Sinds oprichting in 2012 faciliteerde Thuisafgehaald ruim 260.000 ontmoetingen tussen buurtgenoten. Thuisafgehaald gaat voor buurten waarin we elkaar kennen en wat voor elkaar kunnen betekenen als dat nodig is. Speciale aandacht gaat uit naar mensen in een kwetsbare positie:

- Mensen die niet voor zichzelf kunnen koken (ouderen, chronisch zieken, mensen met beperking). Die koppelen we aan een thuiskok voor gezond lekker eten en persoonlijke aandacht (informele steun).
- Mensen die kokenderwijs hun positie kunnen versterken (mensen met afstand tot arbeidsmarkt, statushouders). Die ondersteunen we om als thuiskok hun netwerk, vaardigheden en gevoel van eigenwaarde te vergroten (participatie, inclusie).

Maatschappelijke waarde

Uit verschillende onderzoeken blijkt de volgende impact op thuiskokken en afhalers:

- 70 % afhalers eet gezonder door Thuisafgehaald
- afhalers met kwetsbaarheid krijgen een groter netwerk en zijn minder eenzaam
- afhalers met kwetsbaarheid krijgen een hogere zelfredzaamheid
- 60 % thuiskokken leert buurtgenoten beter kennen
- 26 % thuiskokken leert nieuwe vaardigheden (organiseren, communiceren)
- 6 % thuiskokken krijgt via Thuisafgehaald een nieuwe baan

In een recent case onderzoek (Avance 2017) werden voor het eerst maatschappelijke opbrengsten berekend van Thuisafgehaald. Per match tussen thuiskok en afhaler in kwetsbare positie wordt **maatschappelijke waarde gecreëerd tussen 2.042 € en 4.446 €**. Dit zit onder meer in :

- een verminderde belasting van hulpverleners
- gezondheidswinst en hierdoor uitgestelde zorgbehoefte
- afhalers met kwetsbaarheid kunnen langer zelfstandig thuis wonen.

Ervaringen met de overheid

Landelijke overheid en Thuisafgehaald

Programma ruimte in regels (Ministerie Economische Zaken) – In 2017 heeft EZ enkele bijeenkomsten georganiseerd met alle stakeholders rond foodsharing. Doel was te verkennen hoe op eigentijdse en praktische wijze invulling kan worden gegeven aan de relevante wettelijke eisen en publieke belangen, waar mogelijk wellicht via zelfregulering. Voor Thuisafgehaald was dit een waardevolle exercitie.

Uitkering en onkostenvergoeding : Regelmatig krijgen thuishokks met een uitkering kritische vragen van hun casemanager over eventuele inkomsten. In principe bestaat de maaltijdprijs uit boodschappenkosten en wat extra voor gas/elektriciteit. De maaltijdprijs is daarmee een onkostenvergoeding en geen inkomsten. In diverse gemeenten werken we zelfs samen met de Dienst Werk en Inkomen om mensen met een afstand tot werk via Thuisafgehaald te activeren. Het lijkt ons dus zonde om thuishokks met een uitkering af te schrikken. Wij zouden graag in contact met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bespreken hoe we hier mee om kunnen gaan.

Belasting : Thuisafgehaald is onderdeel van de deeleconomie, er vinden peer-to-peer transacties plaats via ons platform. Met de Belastingdienst is hierover contact geweest en wij hebben (geanonimiseerde) data gedeeld, zodat de Belastingdienst een inschatting kon maken van de scope. We stellen het erg op prijs als de Belastingdienst bij eventuele relevante aanpassingen ook in de toekomst hierover in contact zou treden. Als platform hebben we hierin een verantwoordelijkheid naar onze gebruikers.

Voedselveiligheid : We hebben goed contact met de NVWA over hygiëne en voedselveiligheid. We hebben samen hygiëneregels opgesteld voor onze thuishokks en informeren onze community daarover. In verband met nieuw aanstaand Europees beleid kijken NVWA en Thuisafgehaald samen hoe we invulling kunnen geven aan de wetgeving op een manier die passend is bij de situatie van onze hobbykokks.

Gemeente-overstijgende financiering ontbreekt : Omdat onze effecten aansluiten bij de WMO en de Participatiewet leveren we diensten aan gemeenten. Dat betekent voor ons als kleine sociaal onderneming sales naar elke gemeente afzonderlijk. Bovendien is hierdoor onze dienstverlening tot enkele gemeenten beperkt. Vanuit impact en efficiëntie geredeneerd, zouden wij onze dienstverlening liever aan de centrale overheid (of aan de G40) aanbieden.

Lokale overheid en sociaal ondernemen

In de afgelopen zes jaar ontdekten we dat onze ondernemende aanpak niet naadloos past in de domeinen van zorg & welzijn en participatie. Onze belangrijkste knelpunten.

- **Geschikte financieringsvormen ontbreken**: Enthousiasme over sociaal ondernemen komen we vaak tegen. Geschikte financieringsvormen helaas minder vaak. Vaak worden we doorverwezen naar een subsidiepot. Wij leveren onze dienst graag tegen betaling (inkoop), waarbij we worden afgerekend op onze resultaten.
- **Sociaal ondernemen is geen tijdelijk project** : Als het gaat om zorg & welzijn denken veel gemeenten in tijdelijke projecten. Wij zien Thuisafgehaald als een structureel instrument. Het faciliteren van informele steun vraagt om duurzame inspanning.
- **Sociaal ondernemen is geen vrijwilligerswerk** : Sociaal ondernemen in en voor de buurt wordt vaak in verband gebracht met vrijwilligerswerk. Onze onderneming is het runnen van een platform en het ondersteunen van de (vrijwillige) community. Dat is een professionele bezigheid die niet afhankelijk moet zijn van vrijwillige inzet.
- **Sociale impact is meer dan directe kostenbesparing** : Het risico bestaat dat gemeenten sociaal ondernemen versmallen tot arbeidsintegratie, omdat daar de kostenbesparing zo evident is. Deze eenduidige focus, lijkt ons niet passend bij de maatschappelijke doelstellingen van de overheid (zoals preventie en welzijn).
- **Sociale innovatie heeft ruimte nodig** : gemeenten denken vaak in risico's en aansprakelijkheid. Als we elk nieuw fenomeen bestoken met dergelijke 'ja maars', zullen we nooit innovatie kennen. Om in Nederland prettig met elkaar te kunnen blijven samenleven, hebben we sociale innovaties en nieuwe benaderingen zoals Thuisafgehaald nodig.